

SCIO

ZSV

**Duben
2025**

Počet účastníků: 1254
Čistá úspěšnost: 40,5 %
Korig. úspěšnost: 40,7 %
Hrubá úspěšnost: 51,1 %
Průměrné skóre: 23,9
Medián skóre: 24,0

Počet úloh: 60
Max. možné skóre: 59,0
Max. dosažené skóre: 59,0
Min. možné skóre: -19,7
Min. dosažené skóre: -5,0
Směr. odchylka skóre: 9,7

1. Člověk a společnost

1.

_____ je subjektivním odrazem reality (vnějšího světa i nás samotných) v našem vědomí prostřednictvím receptorů.

Kterou z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo v uvedené větě, aby byla napsána věcně správně?

- (A) Ego
- (B) Halucinace
- (C) Jáství
- (D) **Vnímání**

2.

incentiva – pud – drive – Maslowova pyramida – potřeba

Ke kterému z následujících psychických jevů se vztahují všechny uvedené pojmy?

- (A) k temperamentu
- (B) k emocím
- (C) **k motivaci**
- (D) k myšlení

3.

Sigmund Freud rozlišuje několik složek osobnosti člověka. Která z následujících možností správně uvádí všechny, jež jsou přítomny již při narození?

- (A) **Id**
- (B) Superego a Id
- (C) Id a Ego
- (D) Ego

4.

Patnáctiletá Lucie prochází obdobím, kdy se intenzivně zajímá o různé subkultury a mění svůj styl oblékání podle toho, co jí momentálně připadá přitažlivé. Zapojuje se do různých aktivit ve škole, jako jsou sportovní kluby, dramatický kroužek a dobrovolnické práce. Lucie také začíná přemýšlet o své budoucí kariéře a zkoumá různé možnosti vzdělávání. Zároveň je vůči svým rodičům často kritická a společnosti jejich přátel se záměrně vyhýbá.

Který z následujících konfliktů podle Eriksonovy teorie psychosociálního vývoje Lucie prožívá?

- (A) autonomie versus stud a pochybnosti
- (B) iniciativa versus vina
- (C) **identita versus zmatení rolí**
- (D) intimita versus izolace

5.

1) enkulturace	A) nadřazování své vlastní národnostní skupiny a přehlížení skupin jiných
2) akulturace	B) forma strachu z cizích a neznámých kultur, která často ústí v nepřátelské chování vůči cizincům
3) etnocentrismus	C) proces sociálních a kulturních změn, které vznikají jako důsledek interakce odlišných kultur
4) xenofobie	D) proces vrůstání člověka do kultury dané společnosti a přejímání vzorců dané kultury

Jednou z psychologických disciplín, která v posledních letech zažívá rozmach, je mezikulturní psychologie. Její začátky sahají až k Wilhelmu Wundtovi, jenž se kromě jiného zabýval psychologií národů. Která z následujících možností správně propojuje termíny této psychologické disciplíny a jejich významy?

- (A) **1D, 2C, 3A, 4B**
- (B) 1D, 2C, 3B, 4A
- (C) 1C, 2D, 3A, 4B
- (D) 1C, 2D, 3B, 4A

6.

Pavel je čtyřicetiletý inženýr. Vždy byl velice inteligentní, ale již od dětství se u něho projevovala záliba v trápení zvířat. Nyní ho spolupracovníci charakterizují jako velmi konfliktního, citově plochého a výbušného člověka. Byl třikrát ženatý, ale žádná z žen s ním nevydržela déle než dva roky.

Kterou z následujících psychických poruch Pavel dle uvedených informací nejpravděpodobněji trpí?

- (A) neurózou
- (B) psychózou
- (C) neurastenií
- (D) **psychopatií**

7.

Vnitřní konflikt, který klient se závislostí prožívá, lze popsat jako rozpor mezi přitažlivostí a vyhnutím se. Klient je v různých dlouhých periodách k objektu své touhy přitahován, ale současně je jím také odpuzován, takže výsledek vypadá jako chování dětské hračky jojo. Terapeut často bývá hned v úvodních sezeních svědkem vnitřních rozporů, s nimiž klient bojuje.

Který z následujících pojmů označuje souběžný výskyt protichůdných tendencí v psychických procesech?

- (A) **ambivalence**
- (B) antipatie
- (C) schizofrenie
- (D) závislost

1. Člověk a společnost

8.

Pan Svoboda se chce v pondělí ráno rychle a pohodlně dostat z domova do práce. Rozhodne se proto, že nepojede městskou hromadnou dopravou, ale nasedne do svého auta a vyrazí. Podobný záměr měla i řada dalších lidí, a na klíčové automobilové tepně tak vznikne nepropustná dopravní zácpa. Na úseku, který lze jinak projet za deset minut, tak každý stráví více než dvě hodiny. V sociologickém uvažování se o tomto jevu mluví jako o _____.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo v textu, aby byl věcně správný?

- (A) **nezamýšlených důsledcích jednání**
- (B) nízké sociokulturní mobility
- (C) okázalé spotřeby
- (D) organizačním deficitu

9.

_____, které lidé uznávají za platné, orientují jejich aktivity, vytvářejí jejich zaměřenost, vztah ke světu a koneckonců i k životu samotnému, k jeho podstatě. Jsou součástí kulturních vzorců, propojují různé vrstvy psychiky člověka, umožňují mu účast na kulturním a sociálním životě stejně jako na významech, které ho přesahují a s nimiž se ztotožňuje, v čemž nachází své vlastní naplnění.

Který z následujících pojmů je nutné doplnit na vynechané místo textu, aby byl uvedený text ze sociologického hlediska správný?

- (A) Autority
- (B) Normy
- (C) Cíle
- (D) **Hodnoty**

10.

Která z následujících charakteristik **neodpovídá** sociologickému pojetí tradiční společnosti?

- (A) Využívány jsou přírodní zdroje energie, zejména síla lidí, zvířat, větru a vody.
- (B) Většina populace žije roztroušena po venkově mimo města.
- (C) Společnost je rozdělena do mnoha stavů a stavovská příslušnost se rodově přenáší.
- (D) **Kvalita jednotlivců je posuzována primárně podle jejich osobních schopností a výkonu.**

11.

Michal se rozhodl pro studium medicíny, což jeho okolí překvapilo. Na střední škole sice dosahoval dobrých výsledků, ale nikdy neprojevoval zvláštní zájem o tento náročný obor. Všichni se shodli, že Michalovi jde pouze o prestiž, která je s povoláním lékaře spojená. Která z následujících možností nejpřesněji vyjadřuje, jak Michalovo okolí interpretuje důvod jeho volby studia medicíny?

- (A) Očekávání, že toto povolání bude spojeno s vysokým platem.
- (B) **Očekávání, že díky tomuto povolání si ho lidé budou vážit.**
- (C) Očekávání, že toto povolání je zároveň posláním.
- (D) Očekávání, že se v tomto povolání bude moci učit stále něco nového.

12.

Před prodejnou v pražské ulici Na Poříčí to vypadá jak za starých časů, kdy se stávaly fronty na džíny nebo televizi. Na místě jsou k vidění spacáky, polní lehátka a přenosné sedačky, jelikož největší nedočkavci začali frontu vytvářet již brzy po půlnoci. Přes 140 nedočkavců si přineslo transparenty, proč by právě oni měli získat padesátiprocentní slevu na nový model mobilního telefonu, což byla podmínka akce, kterou společně s výrobcem připravil jeden z našich hlavních telefonních operátorů. Aby se čekající nenudili, je na ranní hodiny připraven zábavný program za účasti jednoho známého moderátora.

Kterým z následujících sociologických pojmů bychom lidi čekající před obchodem v uvedeném textu **nemohli** ze sociologického hlediska pojmenovat, a to ani po případných možných změnách v jejich chování, daných např. nějakým podnětem či změnou situace po otevření obchodu?

- (A) dav
- (B) sociální agregát
- (C) publikum
- (D) **neformální skupina**

13.

Která z následujících možností vystihuje podstatu výběrové chyby, již musí sociolog zohlednit při výzkumu?

- (A) předpoklad učiněný na základě zkušeností, že některé vlastnosti spolu logicky souvisejí
- (B) **rozdíl mezi skutečnou hodnotou a hodnotou zjištěnou výběrovým šetřením**
- (C) tendence zanedbávat situační informace na úkor přecenění faktorů dispozičních
- (D) nevhodně zacílený výzkum, který není pro sociologickou teorii přínosem

14.

Proces _____ má několik dimenzí. Na prvním místě stojí pokles aktivity v církvích a náboženských organizacích. Druhý z hlavních rozměrů se týká poklesu společenského a politického vlivu náboženských organizací. Třetí významný rozměr představují názory a hodnotová měřítka lidí, tedy míra jejich religiozity.

Které z následujících slov je třeba doplnit na vynechané místo do uvedeného textu, aby byl věcně správný?

- (A) globalizace
- (B) demokratizace
- (C) deregulace
- (D) **sekularizace**

1. Člověk a společnost

15.

K rozřešení toho, co hledáte, si musíte poprvé povšimnout, že veškerenstvo, je-li nekonečné a nehybné, nepotřebuje, aby se pro ně hledal zdroj pohybu. Za druhé, ač jsou v něm obsaženy světy v nekonečném počtu, podobné zeměkouli, ohňům a jiným druhům těles, jimž říkáme hvězdy, všechny se pohybují působením vnitřního principu, jimž je jejich vlastní duše, jak jsme na jiném místě dokázali. Je proto zbytečné pátrat po něčem vnějším, co by je uvádělo do pohybu.

Který z následujících výroků nejpřesněji vystihuje filosofický postoj autora dle uvedeného textu?

- (A) Jde o hluboce věřícího člověka, který vnímá Boha jako jediného vnějšího hybatele vesmíru.
- (B) Jde o myslitele, který vnímá vesmír jako soustavu světů rovnocenných zeměkouli, jež se nevyvíjí podle vlastních zákonů, protože Bůh stojí zcela mimo tuto soustavu.
- (C) Jde o myslitele, který je přesvědčen, že vesmír vzniká pomocí prvního hybatele (Boha) a poté se již vyvíjí podle přírodních zákonů.
- (D) Jde o panteistu, který je přesvědčen, že Bůh je vnitřním principem universa, a tím je totožný s přírodou.

16.

Bytí je jedno, dokonalé, zcela zaplněné, v němž není místa pro pohyb.

Které z následujících tvrzení představuje historicky známou filosofickou koncepci, jež je v přímém protikladu k výše uvedenému Parmenidovu pojetí bytí?

- (A) Do téže řeky není možné vstoupit dvakrát.
- (B) Celý svět je vytvořen z jedné podstaty.
- (C) Základní látkou universa je hmota.
- (D) Tělo a duše člověka jsou dvě substance na sobě nezávislé.

17.

Představme si pět krásných velkých sladkých oranžových pomerančů a položme si při pohledu na ně zásadní filosofickou otázku.

Která z následujících otázek by byla pro danou situaci nejvýstižnější z pohledu Aristotelova teleologického přístupu?

- (A) Jsou pomeranče spíše bytí nebo nebytí?
- (B) Z jakých atomů se tyto pomeranče skládají?
- (C) Jaký je účel těchto pomerančů?
- (D) Jak svědčí tyto pomeranče o Boží slávě?

18.

Která z následujících možností nejpřesněji vystihuje jednu z ústředních myšlenek filosofického učení Reného Descarta?

- (A) Pochybování je potvrzením vlastní existence.
- (B) Hnací silou k životu je *élan vital*.
- (C) Duše má složku rozumovou, citovou a žádostivou.
- (D) Mravní normy jsou obsaženy v lidském rozumu již od narození.

TEXT K ÚLOHÁM 19 AŽ 20

Ale jaké jsou ony jednoduché součásti, z kterých se realita skládá? – Co jsou jednoduché součásti nějaké židle? – Kusy dřeva, z nichž je sestavena? Nebo molekuly, nebo atomy? – „Jednoduché“ znamená: nikoli složené. A tady pak záleží na tom: v jakém smyslu „složené“? Nemá vůbec žádný smysl mluvit o „absolutně jednoduchých součástech židle“. [...]

Nebo: Skládá se můj zrakový obraz tohoto stromu, této židle z částí? A jaké jsou jeho jednoduché součásti? Vícebarevnost je jeden druh složenosti; jiným druhem je např. složení lomeného obrysu z přímých úseků. A o úseku nějaké křivky je možno říci, že je složený ze stoupající a klesající větve.

Když někomu bez dalšího vysvětlení řeknu „To, co teď vidím před sebou, je složené“, tak se mě právem zeptá: „Co míníš slovem „složené“? To může přece znamenat všechno možné!“ – Otázka „Je to, co vidíš, složené?“ má zajisté smysl, jestliže je už stanoveno, o jaký druh složenosti – tj. o jaké zvláštní použití tohoto slova – má jít.

19.

Co chce autor úryvku říci o jednoduchých součástech, ze kterých se skládá realita?

- (A) Tyto základní prvky reality jsou sice jasně dané, ale lidskému poznání jsou nepřístupné.
- (B) O nějakých jednoznačně daných „jednoduchých součástech reality“ nemá smysl mluvit, protože slova „jednoduchý“ a „složený“ mohou nabývat různých významů.
- (C) Tyto jednoduché součásti jsou všechny prvky reality, které nejsou sloučené z více částí.
- (D) Nemá smysl mluvit o nějakých jednoduchých součástech, neboť vše je v posledku složeno z atomů, tedy vše ostatní je složeninou.

20.

Kterou z následujících filosofických disciplín uvedená ukázka svým obsahem nejpřesněji reprezentuje?

- (A) metafyzika
- (B) logika
- (C) filosofie jazyka
- (D) teodicea

2. Stát a právo

21.

Kterým z následujících pojmů označuje politologie informace šířené v promyšlené snaze utvářet názory a podněcovat k určitému politickému chování?

- (A) masová komunikace
- (B) populismus
- (C) **propaganda**
- (D) propagace

22.

Která z následujících možností nejpřesněji reprezentuje, jak je v obecné ideologii anarchismu chápána demokracie?

- (A) Skutečnou demokracií je absolutní diktatura, jelikož pouze ideologická moudrost autority je schopna vyjadřovat skutečné zájmy lidu. Volební soutěž politických stran je tedy zkorumpovaná a zdegenerovaná.
- (B) **Jedinou demokracií je přímá demokracie, proto je nutná nepřetržitá účast všeho lidu a radikální decentralizace. Zastupitelská demokracie je pouhou fasádou, která se snaží zastřít nadvládu elit a smířit masy s tím, že jsou utlačovány.**
- (C) Preferováno je liberálnědemokratické vládnutí s výhradou, že je třeba absolutně chránit individuální majetek a tradiční instituce před zvůlí davu.
- (D) Demokracie je pojímána individualisticky, jako souhlas udílený prostřednictvím volební urny. Demokracie brání zneužívání moci, musí však vždy probíhat v ústavním rámci, aby se předešlo tyranii většiny.

23.

Ve svém stěžejním díle *O duchu zákonů* vymezil _____ vedle moci výkonné a zákonodárné ještě třetí pilíř – moc _____, která _____.

Kterou z následujících možností (v daném pořadí) je nutno doplnit na vynechaná místa v uvedené větě, aby byla věcně správná?

- (A) **Charles de Montesquieu; soudní; obě jmenované vyvažuje a omezuje a je nezávislá**
- (B) Thomas Hobbes; federativní; je podřízena oběma jmenovaným
- (C) Jean Jacques Rousseau; soudní; je nadřazena oběma jmenovaným
- (D) Alexis de Tocqueville; federativní; je závislá na rozhodnutích vítěze parlamentních voleb

24.

Který z následujících typů rovnosti ve společnosti je namířen **proti** ideálům demokracie?

- (A) rovnost výchozích podmínek pro získání postavení a uplatnění v tržní soutěži
- (B) **rovnost socioekonomických výsledků bez ohledu na individuální schopnosti a úsilí**
- (C) rovnost práv a povinností pro všechny občany státu
- (D) rovné právo volit a být volen, přičemž každý občan má jeden hlas při stejné hodnotě hlasů

25. Na základě rozhodnutí NOK uznány dvě správné odpovědi.

Které z následujících tvrzení o způsobu zániku mandátu poslance Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR je **nepravdivé**?

- (A) **Mandát zaniká, když se poslanec stane ministrem.**
- (B) Mandát zaniká rozpuštěním Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.
- (C) Mandát zaniká odepřením poslaneckého slibu.
- (D) **Mandát zaniká vyloučením z poslaneckého klubu.**

26.

1) soudce Nejvyššího správního soudu	A) moc výkonná
2) prezident republiky	B) moc zákonodárná
3) vrchní státní zástupce	C) moc soudní
4) předseda Poslanecké sněmovny	
5) soudce Ústavního soudu	

Která z následujících možností správně přiřazuje jednotlivé představitele k odpovídajícím orgánům moci?

- (A) 1C, 2A, 3C, 4A, 5B
- (B) 1A, 2B, 3B, 4B, 5C
- (C) 1C, 2B, 3A, 4B, 5C
- (D) **1C, 2A, 3A, 4B, 5C**

2. Stát a právo

27.

Mgr. Bílý začal v Malém Městě sbírat podpisy pod petici, která žádala, aby obecní úřad vystěhoval romské rodiny Oláhů a Horvátů z domu č. p. 14 na náměstí, neboť po jejich přistěhování do Malého Města stoupl počet krádeží. Když obcházením sousedů sebral pod petici 67 podpisů i s adresami z celkového počtu 133 obyvatel obce, předal ji obecnímu úřadu. Zastupitelstvo se však odmítlo petici zabývat, a to i přes skutečnost, že petiční právo zaručuje Ústava ČR.

Která z následujících možností představuje zákonný důvod, na jehož základě se zastupitelstvo rozhodlo petici nezabývat?

- (A) v petici nebyla uvedena rodná čísla signatářů
- (B) autor nezískal podpisy nadpoloviční většiny občanů obce
- (C) rozhodnutí v této věci přísluší soudu, nikoliv úřadu
- (D) **petice svým obsahem nabádá k popírání nebo omezování práv**

28.

1) Rakousko	A) unitární parlamentní republika
2) Irsko	B) kancléřská republika
3) Ukrajina	C) poloprezidentská republika
4) Belgie	D) konstituční monarchie

Která z následujících možností správně přiřazuje uvedené země k odpovídajícím typům státních zřízení?

- (A) 1A, 2B, 3C, 4D
- (B) **1B, 2A, 3C, 4D**
- (C) 1B, 2D, 3A, 4C
- (D) 1B, 2D, 3C, 4A

29.

Demokratický centralismus je založen na následujících principech:

1. Členové každého orgánu v politické hierarchii jsou vybíráni hlasováním v orgánu nižším.
2. Rozhodnutí nejvyššího orgánu je bezpodmínečně závazné pro všechny nižší složky.
3. Úplná poslušnost vůči shora vydaným příkazům, jež v praxi vede k potlačování politického pluralismu a neomezené roli nejvyšších stranických orgánů.

Který z následujících příkladů se nejvíce shoduje s uvedenými principy demokratického centralismu?

- (A) státní a stranické uspořádání v první a druhé Československé republice
- (B) stranické uspořádání současných francouzských politických stran
- (C) stranické uspořádání současné americké republikánské strany
- (D) **státní a stranické uspořádání v současné Číně**

30.

Jaká je vstupní hranice aktivního volebního práva při volbách do Senátu Parlamentu ČR (tj. kdo se může poprvé zúčastnit těchto voleb)?

- (A) **každý občan, který nejpozději druhý den voleb dosáhl věku 18 let**
- (B) každý občan s pasivním volebním právem
- (C) každý občan starší 40 let s aktivním volebním právem
- (D) každý občan ČR starší 21 let s aktivním volebním právem

31.

Která z následujících možností označuje oprávnění fyzické či právnické osoby chovat se určitým způsobem a vyžadovat oprávněné plnění od druhých osob?

- (A) hmotné právo
- (B) procesní právo
- (C) správní právo
- (D) **subjektivní právo**

32.

Pan Vejlupek zpronevěřil svému zaměstnavateli *První pražské pivní a vinné záložně* více než 3 mil. Kč. Podle jakého soudního řádu bude posuzována jeho zpronevěra?

- (A) občanského
- (B) obchodního
- (C) **trestního**
- (D) pracovního

33.

Který z následujících aktů **není** obecně závazným právním předpisem České republiky?

- (A) nařízení vlády
- (B) vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR
- (C) **metodický pokyn Ministerstva vnitra ČR**
- (D) zákonné opatření Senátu

34.

Práva k cizím věcem jsou práva, která má osoba k věci nacházející se ve vlastnictví někoho jiného. Mezi taková práva patří i zadržovací právo. Která z následujících charakteristik správně popisuje zadržovací právo?

- (A) Jde o právo věřitele uspokojit svou pohledávku z výtěžku prodeje zastavené věci, nesplní-li dlužník svůj dluh.
- (B) Jde o právo, které zdržuje vlastníka věci od plného využití vlastnických práv ve prospěch někoho, kdo není vlastníkem této věci.
- (C) **Jde o právo, které umožňuje věřiteli do doby splnění dluhu zadržet určitou věc, kterou by za jiných okolností byl povinen dlužníkovi vydat.**
- (D) Pomocí tohoto práva vzniká dlužníkovi povinnost splnit závazek vůči věřiteli.

2. Stát a právo

35.

Vzniká u každého člověka narozením, má ji však i počaté dítě, narodí-li se živé. Během života, bez ohledu na věk člověka, se tato subjektivita nemění a nemůže být nijak omezena. V některých případech je možnost být subjektem nějakého právního vztahu vázána na naplnění dalších zákonných podmínek (např. věk, duševní zdraví, vzdělání, občanství).

Kterou způsobilost popisuje uvedený text?

- (A) svéprávnost
- (B) **právní osobnost**
- (C) deliktní způsobilost, tj. způsobilost nést následky vlastního protiprávního jednání
- (D) způsobilost být právnickou osobou

36.

Která z následujících dvojic osob může v ČR uzavřít manželství?

- (A) adoptovaní sourozenci
- (B) dvě zletilé ženy
- (C) zletilý muž a žena mladší 16 let
- (D) **bratranec a sestřenice**

37.

Některá jednání, která se zdánlivě podobají trestnému činu, jsou výslovně trestním zákonem dovolená a nejsou pro společnost nebezpečná. Trestnost vylučují také některé stanovené okolnosti. Která z následujících možností uvádí jednání nebo okolnost, jež z trestní odpovědnosti vyňata není?

- (A) jednání v nutné obraně
- (B) **jednání v pozitivním skutkovém omylu**
- (C) nepřičetnost (duševní porucha)
- (D) oprávněné použití zbraně

38.

Trestní řád ČR rozeznává následující fáze trestního řízení:

1. přípravné řízení
2. předběžné projednání obžaloby
3. hlavní líčení
4. odvolací řízení
5. řízení vykonávací

Během které z uvedených fází je vůči podezřelému vzneseno obvinění?

- (A) během předběžného projednání obžaloby
- (B) během hlavního líčení
- (C) během řízení vykonávacího
- (D) **během přípravného řízení**

39.

Paní Šimsová pracuje již dva roky jako prodavačka ve firmě Albrot s řádnou pracovní dobou 40 hodin týdně. Chtěla by si ale trochu přivydělat jako uklízečka ve firmě Blysk. Která z následujících možností správně vysvětluje, zdali může paní Šimsová v uvedeném případě uzavřít další pracovní smlouvu na 12 hodin týdně ve firmě Blysk?

- (A) ne, neboť nelze mít dva souběžné pracovní poměry
- (B) **ano, bez dalších podmínek**
- (C) ano, ale pouze se souhlasem firmy Albrot
- (D) ano, ale pouze za předpokladu, že si ve firmě Albrot sníží pracovní úvazek tak, aby oba úvazky dohromady nepřekročily 40 hodin týdně

40.

Petrovo vozidlo bylo v úterý v pravé poledne vyfoceno při rychlé jízdě v ulicích Prahy. O pár dní později byl Petr vyzván Útvarem řešení přestupků Městské policie hlavního města Prahy k podání vysvětlení v této věci.

Která z následujících možností vyjadřuje bezprostřední účel institutu podání vysvětlení v uvedeném případě?

- (A) **Zjistit, kdo vozidlo v danou dobu řídil.**
- (B) Stanovit výši sankce v rámci bodového systému hodnocení řidiče.
- (C) Donutit Petra k přiznání, že přestupek spáchal on.
- (D) Objasnit Petrovi možnost zaplatit pouze tzv. blokovou pokutu.

3. Hospodářství a svět

41.

Výsledkem sporů mezi zastánci mezivládní a nadnárodní spolupráce v Evropě bylo založení Rady Evropy, jejíž instituce Výbor ministrů a Parlamentní shromáždění byly vyjádřením obou principů.

Co je hlavním předmětem agendy Rady Evropy založené v Londýně v roce 1949?

- (A) vyhodnocování bezpečnostních hrozeb a koordinace jejich řešení
- (B) ekonomická spolupráce členských zemí
- (C) prohlubování integrace členských zemí
- (D) ochrana lidských práv a demokracie

42.

1. podpis Maastrichtské smlouvy o Evropské unii (EU)
2. vznik Evropského hospodářského společenství (EHS)
3. podpis Lisabonské smlouvy o reformě orgánů Evropské unie (EU)
4. vznik Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO)
5. zavedení společné evropské měny – euro v tzv. Eurozóně

Ve které z následujících možností jsou uvedené události seřazené od nejstarší po nejnovější?

- (A) 1, 2, 3, 5, 4
- (B) 2, 4, 3, 1, 5
- (C) 5, 4, 3, 2, 1
- (D) 4, 2, 1, 5, 3

43.

Které z následujících tvrzení o volbách do Evropského parlamentu (EP) v ČR je pravdivé?

- (A) Funkce poslance EP je v ČR slučitelná s funkcemi v krajském a obecním zastupitelstvu.
- (B) Své kandidátky mohou postavit pouze ty strany, které se účastnily posledních parlamentních nebo senátních voleb.
- (C) Podmínkou pro zapsání na evropskou kandidátku je minimálně jedno předchozí zvolení do zastupitelského sboru.
- (D) Poslanci jsou voleni na základě většinového volebního systému.

44.

oblast volného obchodu – hospodářská unie – euroregion – celní unie

Která z forem mezinárodní integrace do uvedené skupiny nepatří a z jakého důvodu?

- (A) zóna volného obchodu, protože jako jediná z uvedených ponechává možnost vlád ponechat si vlastní celní politiku
- (B) hospodářská unie, protože předpokládá provázání národních ekonomik na tak vysoké úrovni, že je nutným důsledkem její přeměna na měnovou unii
- (C) euroregion, protože se jedná o formu kulturní a hospodářské spolupráce v rámci příhraničních oblastí evropských zemí
- (D) celní unie, protože sice usnadňuje obchod mezi členskými státy, ale zavádění jednotné celní politiky vůči třetím zemím může vést ke zvýšení cel vůči zemím, které nejsou jejími členy

45.

- míra inflace nesmí překročit míru inflace tří členských států s nejnižší inflací o více než 1,5 %
- dlouhodobé úrokové sazby se nesmějí lišit o více než 2 % ve vztahu k průměrným sazbám tří členských států s nejnižšími úrokovými sazbami
- státní dluh nesmí překročit 60 % HDP
- kurz platné domácí měny musí po dobu dvou let zůstat ve schváleném rozmezí

Každá země EU, která chce na svém území zavést euro jako měnovou jednotku, musí splnit tzv. konvergenční (též maastrichtská) kritéria. Které z důležitých kritérií v uvedeném výčtu chybí?

- (A) energie vyrobená z obnovitelných zdrojů musí dosahovat alespoň 10 %
- (B) míra nedobrovolné nezaměstnanosti nesmí překročit 10 %
- (C) schodek státního rozpočtu musí být nižší než 3 % HDP
- (D) na výzkum a vědu musí jít nejméně 5 % HDP

3. Hospodářství a svět

46.

Které z následujících tvrzení o právu zaměstnanců v Evropské unii **není** pravdivé?

- (A) Právo žít, pracovat a studovat v jiných členských zemích Evropské unie, než je země jejich původu, náleží všem občanům Unie a patří mezi základní práva plynoucí z členství v EU.
- (B) Občané Evropské unie mají přiznáno právo na rovný přístup k pracovním příležitostem a následně rovné zacházení. Mohou se ucházet o práci u jakékoliv firmy na území kteréhokoliv členského státu. Přičemž zájemci o pracovní příležitost ze dvou rozdílných zemí Unie nemohou být vystaveni rozdílným požadavkům a v rámci výběrového řízení jim musí být zaručeny stejné podmínky.
- (C) **Rozdíly ve mzdě mužů a žen vykonávajících u jednoho zaměstnavatele v Evropské unii stejnou práci nemohou za žádných okolností nastat a nejsou přípustné. Jestliže zaměstnavatel zaměstnává muže a ženu, kteří pro něho vykonávají stejnou práci a mají stejnou odbornost a stejně dlouhou dobu praxe, musí jim platit stejnou mzdu.**
- (D) Je nepřipustná jakákoliv diskriminace v pracovních podmínkách mezi domácími pracovníky a osobami, které přicházejí pracovat na území daného státu z jiných členských zemí. Nařízení přitom výslovně zmiňuje odměnu, výpověď, rekvalifikace, ale uvedený zákaz se týká pracovních podmínek obecně.

47. Na základě rozhodnutí NOK byla úloha vyřazena.

Připojení Rakouska a Sudet k Německu a okupace „zbytku Čech“ v letech 1938–1939 byla v podstatě jen radikálnější realizací koncepce Mitteleuropy (pangermánské střední Evropy vedené Německem). Kdy Německo o prosazení této koncepce formulované Friedrichem Naumannem začalo usilovat?

- (A) po porážce Rakouska v roce 1866
- (B) po neúspěchu fundamentálek
- (C) **během první světové války**
- (D) po locarnské konferenci, kde nemuselo garantovat svoje východní hranice

48.

Při které z následujících událostí došlo k prvním otevřeným projevům nespokojenosti, demonstracím a stávkám proti komunistickému režimu v ČSR?

- (A) justiční vražda Milady Horákové v roce 1950
- (B) **měnová reforma v roce 1953**
- (C) maďarské události v roce 1956
- (D) vyhlášení Československé socialistické republiky a nové ústavy roku 1960

49.

Jednalo se o volné sdružení obránců lidských práv. Spojilo různé opoziční skupiny tvořené většinou lidmi postiženými existenčními a dalšími represemi a zároveň ideovými odpůrci normalizačního režimu. Patřili k němu reformní komunisté, liberálové a demokraté. Součástí opozice byli tvůrci undergroundu, hnutí žijícího po svém s vlastními mravními zásadami a tvořícího svou vlastní kulturu.

Který z následujících názvů nejpřesněji odpovídá popisu uvedené opoziční skupiny?

- (A) Občanské fórum
- (B) Obroda
- (C) **Charta 77**
- (D) Helsinský výbor

50.

První světová válka a události po ní následující ukončily tzv. dlouhé století a přinesly pro Evropu zásadní změny na politické mapě. Která z následujících možností označuje trojici říší, jež v této době zanikly?

- (A) **Německé císařství, Osmanská říše, Rakousko-Uhersko**
- (B) Italské království, Ruské impérium, Britské impérium
- (C) Italské království, Osmanská říše, Rakousko-Uhersko
- (D) Rakousko-Uhersko, Ruské impérium, Španělské království

51.

Autoritářské a totalitní ideologie v meziválečné Evropě používaly mj. příběhy o zašlé slávě a velikosti, jež je třeba obnovit. Na kterou tradici v tomto smyslu odkazovala ideologie fašismu v Itálii?

- (A) středověké katolické Evropy se sídlem v Římě
- (B) italské renesance
- (C) **Římské říše**
- (D) Svaté říše římské

3. Hospodářství a svět

52.

Maďarský premiér Viktor Orbán se objevil na reprezentačním fotbalovém utkání v Budapešti se šálou kolem krku, kterou zdobila mapa Velkého Uherska. Je na ní znázorněna kromě dnešního maďarského území také část Rakouska, Slovenska, Chorvatska, Slovinska, Srbska, Ukrajiny a Rumunska.

Maďarský prezident v uvedené ukázce odkázal svou volbou oděvu k historické události, kterou si Maďaři spojují s rozsáhlými územními ztrátami a dodnes ji mnozí považují za zdroj historického traumatu. O kterou událost se jednalo?

- (A) o Berlínský kongres upravující v roce 1878 územní uspořádání na Balkáně
- (B) o uzavření Trianonské smlouvy upravující hranice maďarského státu po první světové válce
- (C) o dohody tzv. Velké trojky z Teheránu, Jalty a Postupimi vymezující uspořádání Evropy po druhé světové válce
- (D) o vojenskou intervenci Sovětského svazu proti maďarskému povstání v roce 1956

53.

Od Štětína na Baltu po Terst na Jadranu byla přes kontinent spuštěna železná opona. Za touto linií leží všechna hlavní města starých států střední a východní Evropy: Varšava, Berlín, Praha, Vídeň, Budapešť, Bělehrad, Bukurešť a Sofie. Všechna tato vynikající města a jejich obyvatelé se nacházejí v něčem, co musím nazvat sovětskou sférou.

Které z následujících tvrzení o vývoji v hlavních městech zemí sovětské sféry vlivu v letech 1946–1989 **není** pravdivé?

- (A) **Ve Varšavě po dělnických bouřích v roce 1980 přebírají moc nezávislé odbory a Polsko opouští východní blok.**
- (B) Berlín se nacházel na území Východního Německa pod sovětským vlivem, jeho západní část však byla na SSSR nezávislá.
- (C) Okupace Vídně končí v roce 1955 a Rakousko se stává svobodnou zemí bez sovětského vlivu.
- (D) Politické vedení v Bělehradu, centru socialistické Jugoslávie, vedlo po roztržce se Sovětským svazem v roce 1948 zahraniční politiku nezávislou na SSSR.

54.

Berlínská zeď byla vybudována roku _____, především z popudu _____. Představovala symbol studené války a rozdělení Evropy na dva bloky. Východní a Západní Berlín oddělovala až do _____, kdy byla hranice otevřena.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechané místo do uvedeného textu v daném pořadí, aby byl věcně správný?

- (A) 1952; Josifa Stalina; 17. listopadu 1989
- (B) **1961; Nikity Chruščova; 9. listopadu 1989**
- (C) 1965; Leonida Brežněva; 1. května 1990
- (D) 1985; Konstantina Černěnka; 1. ledna 1991

55.

Přirozená míra nezaměstnanosti je taková míra nezaměstnanosti, při které jsou ceny a mzdy v rovnováze. Které z následujících druhů nezaměstnanosti tato přirozená míra typicky zahrnuje?

- (A) **frikční a strukturální nezaměstnanost**
- (B) frikční a cyklickou nezaměstnanost
- (C) pouze cyklickou nezaměstnanost
- (D) cyklickou a strukturální nezaměstnanost

56.

Pan Kudrna provozuje živnost na základě živnostenského oprávnění. V roce 2024 dosáhl celkových příjmů z poskytnutých služeb 900 000 Kč a na tyto transakce vystavil svým klientům faktury. Pan Kudrna však zároveň obdržel částku 50 000 Kč za opravu motorového vozidla svému bratrovi. Tuto částku svému bratrovi nevyfaktoval. Do které z následujících ekonomik patří těchto 50 000 Kč?

- (A) do tržní
- (B) do smíšené
- (C) do černé
- (D) **do stínové**

57.

Pan Gottwald pracoval od ledna do prosince 2023 v truhlářské dílně. Jeho hrubá mzda činila 28 500 Kč (342 000 Kč ročně). Po zdanění a srážkách sociálního a zdravotního pojištění dostával čistou mzdu 23 655 Kč (283 860 Kč ročně). Zaměstnavatel pana Gottwalda za něj měsíčně odváděl svůj podíl sociálního a zdravotního pojištění, takže průměrně měsíčně práce pana Gottwalda včetně jeho mzdy a všech odvodů stála 38 133 Kč (457 596 Kč ročně).

Za rok si pan Gottwald v truhlárně vydělal čistou mzdu 283 860 Kč. Protože meziroční míra inflace byla v roce 2023 10,7 %, v cenách roku 2022 si pan Gottwald v truhlárně vydělal jen 256 423 Kč. Pan Gottwald splácí hypotéku 6000 Kč měsíčně, pro jeho potřebu mu tedy zůstane pouze 211 860 Kč.

Která z následujících částek představuje reálnou mzdu v uvedeném hypotetickém případě?

- (A) 457 596 Kč
- (B) 283 860 Kč
- (C) **256 423 Kč**
- (D) 211 860 Kč

58.

Která z následujících možností je základním nástrojem fiskální politiky státu?

- (A) pouze příjmy státního rozpočtu
- (B) pouze výdaje státního rozpočtu
- (C) diskontní sazba
- (D) **státní rozpočet jako celek**

3. Hospodářství a svět

59.

Pokud dojde ke zvýšení ceny, lidé často změni strukturu svých požadavků, sníží spotřebu daného produktu, případně zvýší spotřebu podobného druhu zboží. Například pokud lístky do kina zdraží o 100 %, velmi pravděpodobně si většina lidí počká na premiéru oblíbeného filmu v televizi nebo využijí streamovací služby. Jak ekonomická teorie nazývá uvedenou změnu poptávky?

- (A) psychosociální aspekt
- (B) efekt setrvačnosti
- (C) **substituční efekt**
- (D) elastický efekt

60.

Je-li v tržní ekonomice na trhu vysoká poptávka po holicích strojcích, které z následujících tvrzení potom zpravidla **neplatí**?

- (A) jde o převis poptávky nad nabídkou
- (B) prodávající zvýší cenu holicích strojků
- (C) **poptávající odmítá zaplatit za holicí strojek vyšší cenu**
- (D) poptávka přiláká konkurenci, která začne také vyrábět a prodávat holicí strojky

Použité zdroje:

- úloha 15: HALADA, Jan. *Čítanka z dějin filozofie*. Mladá fronta, 1978.
- úlohy 19–20: WITTGENSTEIN, Ludwig. *Filosofická zkoumání*. Filosofický ústav AV ČR, 1993.
- úloha 22: HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. Aleš Čeněk, 2008.
- úloha 23: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden
- úloha 38: Zákon č. 141/1961 Sb. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád).
- úloha 45: www.consilium.europa.eu/cs/policies/join-the-euro-area/
- úloha 52: VLČEK, Ivan. Orbánova šála s Velkým Uherskem naštvála sousední země. *Novinky.cz*, 2011.
- úloha 53: VESELÝ, Zdeněk. *Světová politika 20. století v dokumentech (1945–1990)*. VŠE, 2001.

